

UREDNIŠTVO ZARJE je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 8 (tiskarna I. nadst.). Uradne ure za stranke so od 10. do 11. dopoldne in od 5. do 6. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

NAROČNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Bosno K 21-60, polletna K 10-80, četrtletna K 5-40; mesečna K 1-80; za Nemčijo celoletno K 28-40; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 36-00.

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNIŠTVO se nahaja v Šelenburgovi ulici št. 6, II., in uraduje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 7. zvečer. Inzerati: enostopna petstotnica 30 vin., pogojen prostor, poslana in reklame 40 vin. — Inzerate sprejema upravništvo.

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo. Reklamacije lista so poštne proste.

Posamezne številke po 8 vin.

Štev. 339. V Ljubljani, v sredo dne 24. julija 1912. Leto II.

Delavska samostojnost.

Naj se razvijajo socialne razmere kakor se hočejo, naj postajajo nasprotja med razredi očitna kakor solnčna luč ob jasnem dnevu, vendar ne zmanjka pri nas ljudi, ki gonijo venomer svojo staro pesem iz otroških let, da pri nas ni treba razrednega boja, da je neumešten in škodljiv in da se mora slovenska politika voditi v znamenju sloge vseh slojev. V Ameriki, na Nemškem, na Japonskem je že prav, če se postavljajo delavci proti svojim izkoriščevalcem; ali pri nas to ne gre. Zakaj »vsi smo reveži«, kapitalizma ni na Slovenskem, malo nas je, in razredno »sovraštvo« bi nas ubilo.

Raziskavati, če prihajajo te osladne teorije iz socialnega neznanja, ali če jih narekujejo strankarski nameni kljub poznavanju nesrečnosti, se ne izplača. Če bi delavstvo šlo na te limanice, bi bil učinek v obeh slučajih enak. Ali število proletarcev, ki so spoznali lažljivost teh nauk, se vendar množi, in zapeljivost se neprenehoma zmanjšuje. Pač je še dosti nezavednih delavcev, pri katerih poskušajo nasprotniki svojo srečo z uspehom; ali Rim se ni sezidal v enem dnevu in Kartaga ni padla v enem dnevu. Tudi izobrazba delavcev je težavna reč in zahteva časa, zlasti v deželi, kjer je splošna prosveta tako zanemarjena, kakor pri nas. Če pa se vidi, kako se množe vrste zavednega delavstva, ki se rešuje vpliva svojih ljubeznivih nasprotnikov, je opravičeno upanje, da bo ta proces nevdržema napredoval, tembolj ker se razvijajo razmere same tako, da se morajo delavcem čimdalje bolj odpirati oči. Bilo bi bolje, če bi zadostovala poučna beseda; ali noben človek ni tako uspešen agitator kakor kruta dejstva, ki skrbje neusmiljeno za to, da čuti, kdor noče slišati.

Razredni boj je pri nas enako potreben, enako neizogiben, kakor povsod na svetu, enostavno zato, ker je človeška družba povsod razdeljena v razrede in ker ni napravil zakon razrednega boja razvoja nobene izjeme za Slovence. Razredi obstojajo že davno, ko še ni bilo modernega kapitalizma in vsa zgodovina človeštva je polna razrednih bojev, četudi to ne stoji v šolskih bukvah in četudi se bojujoče armade niso vedno zavedale razrednega značaja svojih bojev. Ta zavest se je zbudila šele takrat, ko so postala razredna nasprotja dovolj očitna in ko so posamezne skupine začele dovolj jasno spoznavati solidarnost svojih interesov. V kapitalistični družbi, v kateri so se ta nasprotja najbolj poostroila, so se morali tudi razredni tabori najstrožje ločiti.

V kapitalistični družbi pa živimo tudi Slovenci. Če bi hoteli ostati enotna, brezrazredna masa, ne bi mogli, ker v takih rečeh ne odločuje volja. Ali tudi tako voljo bi zaman iskali. Kdor ima prilike, da poveča svoje bogastvo, jo izrabi, pa naj pripada katerikoli narodnosti; ker pa ne morejo vsi ljudje enako pridobivati, je naravno, da se povečavajo dejanske razlike z vsako pomnožitvijo vsakega posameznega bogastva; vse premoženjske izpremembe doostrojujejo razredna nasprotja.

Sredstva za pomnoževanje privatnega imetja so na Slovenskem enaka kakor povsod; vse vrednosti ustvarja delo — na Kranjskem tako kakor na Kitajskem, na Štajerskem tako kakor v Ameriki. Vprašanje pa je, kdo zna

vrednosti najbolje kupičiti, to se pravi, kdo zna najbolje izrabljati tuje delo. Zakaj kdor spravi samo plodove svojega dela, ne bo imel toliko kolikor tisti, ki delata zanj dva, ta ne toliko kolikor tisti, ki izkorišča deset, trideset sto drugih.

Tudi na Slovenskem ne gre drugače. Le malokdo more napraviti glavni zgoditek v kakšni loteriji. In kdor misli, da v tem ni izkoriščanja, se tudi moti. Denar, ki ga loterija izplača, ni prišel iz nebes v njeno blagajno; samo preiskati se ne more, iz katerih delovnih virov se je zli vanjo. Tako pa je v kapitalistični družbi sploh, da se ne morejo izslediti vsi viri vsakega posameznega bogastva. Tem manj, kolikor bolj se razvija kapitalizem in kolikor bolj postaja poseben. Vsa kapitalistična družba je v tem oziru podobna loteriji; na tisoče, na milijone ljudi znaša vrednosti na kup, potem jih pa pograbi nekoliko posameznikov. Le da odločuje v loteriji slepa sreča, kapitalizem pa je organiziran in njegovo izkoriščanje se vrši smoteno, z vsemi pripomočki, kar mu jih daje njegova moč.

Na Slovenskem ni in ne more biti drugače kakor po drugem svetu. Kdor hoče obogateti, mora izkoriščati. Kdor je doslej obogatel, je izkoriščal. In bogastva, ki so se doslej ustanovila, so instrumenti novega, še obširnejšega in intenzivnejšega izkoriščanja.

Takih kapitalov ni na Slovenskem, kakršna so v Ameriki; to je res. Ali to ni glavno. Nikjer niso bile kar prvi dan milijarde v kasah in ravno največja ameriška bogastva so se razvila iz jako skromnih začetkov. Takih začetkov pa je tudi pri nas že dovolj; in tudi to se ne da utajiti, da se je marsikatero premoženje razvilo že daleč nad začetek. Ali če ne bi bilo v vseh slovenskih krajih ne enega resnično bogatega človeka, bi bil nauk o nepotrebnosti razrednega boja smešen. Kapitalizem zna tudi na daljavo izkoriščati. Kjerkoli je delavstvo, tam je izkoriščanje; delavec v sedanjih družabnih organizacijah ne more biti nič drugega kakor subjekt izkoriščanja.

Za tistega, ki je izkoriščan, pa ne more biti vprašanje, če je izkoriščevalec Nemec, Italijan ali Slovenec, kristjan ali žid. Delavstvo se mora braniti in v ta namen se mora organizirati, seveda tako, da je neodvisno od izkoriščevalcev in tako, da je močno, torej združeno z vsemi izkoriščanimi tovariši.

Slovenski kapitalizem se hoče razvijati, da bo enako močan kakor nemški, italijanski ali katerikoli. To je povsem razumljivo. Ali kako izdrži tekmo, to je njegova stvar. Ne more pa se zahtevati od delavcev, da naj opuste boj proti izkoriščanju, ker je ta ali oni izkoriščevalec Slovenec in ker bi rad imel mir, zato da bi nabral toliko kolikor ima njegova konkurenca.

Nadvse smešno je pa, če se pravi, da je to v interesu naroda. Slovenci ne bodo prišli do veljave, če bodo zredili par sto velikih kapitalistov na ta način, da pogine delavska masa. Ravno v takem malem narodu je treba misliti na rešitev ljudstva. Pravo narodno delo na Slovenskem je socialno delo. To pa ni mogoče brez razrednega boja. Popolna neodvisnost, popolna samostojnost je glavni pogoj vsakega delavskega uspeha. Ta zavest se mora utrditi v vseh glavah slovenskega delavstva.

Proces proti Jukiću.

Zagreb, 21. julija.

Jutri teden, t. j. dne 29. julija se prične pred zagrebškim sodnim dvorom glavna obravnava proti dijaku Luki Jukiću, ki je storil znani napad na komisarja Cuvaja in proti enajsterim dijakom, ki jih označuje državno pravdnštvo za njegove sokrivce. Da so razmere, v katerih zdaj živimo na Hrvaškem, nenormalne, se mora pokazati pri vsaki priliki. Tudi tukaj. Obtožnica se je namreč včeraj uradno razglasila. To je za sedanje justične razmere gotovo značilno. Menda je tudi po drugih civiliziranih deželah tako — pri nas je bilo tako, dokler še nismo uživali blagoslov komisariata — da se je obtožba začetkom razprave prečitala obtožencem, in takrat jo je spoznala tudi javnost. Da se objavlja obtožnica osem dni pred procesom v uradnem listu, je gotovo nekaj novega in nenevadnega. Gotovo pa je tudi, da je to nečedno sredstvo. Če je državno pravdnštvo prepričano, da je njegova obtožba dovolj utemeljena in da drži, tedaj ne bi bilo treba na tak način vplivati na javnost. Stvarno je to seveda brez pomena; prebivalstvo ima o atentatu svoje mnenje in si bo tudi v procesu svoje mnenje napravilo — kakor se bo pač vodil.

Državno pravdnštvo toži Jukića, poleg njega pa še enajst mladih ljudi, razun enega, samo dijake z gimnazije, s trgovske akademije in z učiteljske. To so Cuvajevi zaročniki, ki so hoteli — ustanoviti jugoslovansko republiko! Državnemu pravdniku, ki dviga to obtožbo, se ne zdi, da se bo ves svet krohotal...

Obtožen je bivši slušatelj prava Luka Jukić zaradi izvršenega zahrbtnega umora, zaradi poskušanja protista umora, zaradi prestopka proti telesni varnosti in zaradi hudodelstva javnega nasilstva. Komur se zdi to sumiranje zločinov, ki so vsi obseženi v enem, čudno, najde v obtožnici to razlogo, da je Jukić v namenu, da ubije kraljevskega komisarja, hudobno zagrešil dejanje, ki je involviralo nevarnost za zdravje in življenje drugih oseb, katere so sedele s komisarijem v avtomobilu.

Nadalje so toženi: Stambinski praktikant Cvilić, dijak 8. gimnazije Cesarec, učiteljski Bubić in Horvat, dijak sedme gimnazije Neidhardt in dijak trgovske akademije Horvat zaradi sokrivde zavrznega umora, potem trgovska akademika Vladimir Budalić in Dušan Narančić, učiteljska Vratislav Dolenc in Josip Šarinić ter gimnazijec Stjepan Galogaza zaradi pomoči pri zločinu in za priprave, da ga s hudobnim namenom niso preprečili.

Razlogi obtožnice so zanimivi; njih politična tendenca je očitna. Obtožnica pravi, da je bil atentat plod priprav in dogovorov, ter pripoveduje: Mladenci, ki so se udeleževali sestankov, so bili pristaši onega dijaškega gibanja, ki je preseglo zadnja leta tudi na srednje šolsko mladino na Hrvaškem. Svojo organizacijo so imeli v takozvani napredni stranki. Ščasoma pa se je zbralo radikalno dijaštvo bolj okrog svojega lastnega glasila »Val«, ki se je nazadnje preselilo v Prago in je z brezprimerno silo delovalo za revolucioniranje duhov in za produkcijo vsega obstoječega. V ta namen so se imele ustanoviti posebne dijaške podružnice po vseh večjih hrvaških mestih, pa tudi na Dunaju, v Pragi in v Budimpešti.

Program radikalnega dijaštva, na Hrva-

škem se je vjemal s programom belgrajske »Omladine«, ki stremi po združitvi Srbov in Hrvatov. Razven tega so si (gimnazijci, učiteljski iniki in trgovski akademiki!) zadali nalogo, da pripravijo vstajo, (to se pravi oborožen punt, revolucijo s puškami in kanoni!) za zrušitev Hrvaške, Slavonije, Dalmacije, Bosne in Hercegovine s Srbijo v jugoslovansko državo na demokratični podlagi in pod republičanskim režimom. (Na Slovence so menda pozabili.) Z raznovrstnimi podrobnostmi, ki jih navaja, skuša obtožnica dokazati, da so hoteli obtoženci doseči svoje namene s silo, ter da je bila srednješolska stavka, ki je pred par meseci izbruhnila v Zagrebu in v Sarajevu, v zvezi s tem gibanjem, čigar duša je bil Jukić s svojimi tovariši.

Se pred izletom hrvaških dijakov v Beograd, je bil Jukić v Srbiji, kjer je ostal več tednov; tam se je izučil v izdelovanju bomb ter je dobil od nekega srbskega četaša ekstrasita, od nekega srbskega dijaka pa pištolo Browningovega sistema. Če pri procesiji Rešnjega Telesa je imel ubiti komisarja, ali takrat ni bil razpoložen; tudi se mu ni pokazala ugodna prilika. Zato je sklenil, da počaka na boljšo priliko.

Ostali obtoženci so po izvajanju obtožbe vedeli za nameravani zločin in nekateri so tudi pomagali pri pripravah. Vedeli so tudi, da je bil Jukić v Srbiji, ter da je prinesel razstreljiva in pištolo s seboj. Njega je zadel zreb, da izvrši dejanje. Dne 6. junija se je zvečer sešel s svojimi tovariši v kavarni. Očitali so mu, da ni pri procesiji ustrelil Cuvaja in so ga imenovali strahopetneža. Jukić je bil zaradi teh očitkov tako razburjen, da se je lokal. Zarotil se je, da bodo spoznali, da ni strahopetec. Na dan atentata mu je obtoženi Horvat izročil Browningov revolver z besedami: »Glej, da dobro zadeneš in da ne napraviš orožju sramote!« Horvat je sam nabil revolver.

Za Jukića predlaga obtožba smrti na vešalih, za ostale obtožence pa težko ječo do 15 let. Obtoženci so se odpovedali pravici pri- tožbe zoper obtožnico. Glavna razprava se prične dne 29. julija.

Kranjski deželni zbor.

Seja dne 23. julija.

Deželni glavar dr. Šušteršič odvarja sejo ob pol 11. dopoldne. Za zapisnikarja imenuje poslanca dr. Novaka in barona Borna. Naznanja, da je odložil baron Schwegel mandat, da je sodišče ustavilo kazensko postopanje proti deželnima poslancima Drobniču in Turku in da zahteva ljubljansko sodišče izročitev poslanca dr. Ivana Tavčarja zaradi razžaljenja časti. (Dr. Tavčar smehlja: To pa ne bo zastarelo! — Veselost.)

Interpelacije in predlogi.

Poslanec Lavrenčič in tovariši interpelirajo z ozirom na nezadostno zastražanje praharne v Kamniku; poslanec Jaklič in tovariši zaradi podpore po toči oškodovanim; poslanec Vehovec in tovariši predlagajo ustanovitev deželnega živnozdravnika za žužemberški okraj; poslanec Bartol in tovariši interpelirajo zaradi raznih nedostatkov pri pregledovanju živine v ribniškem sodnem okraju; poslanec Dimnik in tovariši interpelirajo zaradi zaprise-

EMILE ZOLA:

Rim.

Benedeta je na glas izrekl, česar se je v takih slučajih navadno zbal:

»Če le niste jedli kaj slabega!«

Kardinal je s ponovno kretnjo naštel jedila kakor običajno zmerno sestavljenega obednega reda:

»O, jajca, ovčja rebrca, kislico — s tem si ni mogel prenapolniti želodca. Jaz pijem samo čisto vodo, on po dva požirka belega vina... Ne, ne obed nima s tem ničesar opraviti.«

»In potem bi moralo biti tudi Vaši emineni in meni slabo,« si je don Vigilio dovolil pripomniti.

Dario, ki je bil za trenotek zatisnil oči, jih je odprl in je zopet globoko vzdihnil, sileč se na smeh.

»Pojdite, pojdite, nič ne bo. Saj čutim, da mi je že bolje. Malo gibanja mi je treba.«

»Poslušaj torej moj načrt,« je začela Benedeta. »Mene in gospoda abbéja Fromenta vzameš s seboj, pa se odpeljemo prav daleč po Kampanju.«

»Prav rad! To je dobra misel, Viktorina, pomagajte mi vendar!«

Dvignil se je, trudoma si pomagajoč z roko. Ali preden se je približala služkinja, ga je pograbil lahek krč in padel je, kakor da ga je zadela omedlevica, nazaj. Kardinal, ki je bil ostal pri postelji, ga je vjel z rokami, kontesina pa je zdaj izgubila glavo.

»Moj Bog, moj Bog, že zopet!... Hitro, hitro, zdravnik!«

»Zelite li, da rohitim ponj?« je vprašal Pierre, ki ga je začel ta prizor tudi razburjati. »Ne, ne, Vi ne — ostanite pri meni. Viktorina pojte hitro. Ona pozna naslov. Doktor Giordano, saj veš, Viktorina.«

Služkinja je odšla in težak molk se je razgrnil po sobi. Od minute do minute je naraščal

trepetajoči strah. Benedeta je jako bledega obraza zopet pristopila k postelji, med tem ko je kardinal držal Daria, čigar glava se je bila naslonila na njegovo ramo, in ga gledal. Strašen, še nejasen, še nedoločen sum se je zbudil v njem: Zazdela se mu je, da je Darijevo lice sivo in da ima enak prepadel, groze poln izraz, kakor ga je bil opazil pri svojem najljubšem prijatelju, monsinjoru Gallu, ko ga je dve uri pred njegovo smrtjo prav tako držal na svojih prsih. Bila je enaka omedlevica, enako čuvstvo, da drži le še hladno truplo bitja, čigar srce se je ustavilo; v njegovi glavi se je dvigala misel na strup, na strup, ki prihaja iz skrovišča, ki ubija kakor iz teme zadržavajoča strela. Dolgo se je sklanjal nad obraz svojega nečaka, zadnjega svojega plemena; iskal je, študiral in našel znamenja skrivnostnega, neizprosnega sovražnika, ki mu je že ugrabil polovico njegovega lastnega bitja.

Benedeta je polglasno moledevala:

»Ljubli stric, utrudil si boste... Prosim Vas, pustite mene... Tudi jaz ga bom nekoč držala... nič se ne bojte, povsem nežno ga primem; čutil bo, da sem jaz, morda ga to zbudi.«

Naposled je dvignil glavo, jo pogledal in ji prepustil prostor. V tem so mu solze zalile oči, pritiskal jo je k sebi in jo poljubil. Hipna razburjenost ga je premagala in v oboževanju, ki je gorelo v njegovem srcu, se je raztopila ledena hladnost, ki jo je navadno hlinil.

»Oh, ubogo moje dete, ubogo moje dete!« je jecjal in silno se je tresel kakor od viharja izruvan hrast.

Ali takoj se je zopet premagal, in medtem ko sta Pierre in don Vigilio nima, negibna in obupana, da ne moreta nič koristiti, čakala, če bo treba njune pomoči, je začel počasi hoditi po sobi gorindol. Potem mu je prišlo, kakor da je ta prostor pretesen za tisto misel, ki se mu je valjala po glavi; umaknil se je v sobo za

oblačenje, nazadnje je stopil v hodnik in korakal do obednice. Tako je odhajal in se vračal, resen, negibčen, s sklonjeno glavo, pogreznjen vedno v enako mračno sanjarijo. Kakšno svetovje razmotrivanja se je gibalo pod lobanjo tega vernika, tega ošabnega kneza, ki se je vdal Bogu in je bil brezmočen napram neizogibni usodi? Od časa do časa se je vračal k postelji, se prepričal o napredku zlega, spoznal na Darijevem obrazu stopnjo krize, pa zopet odšel z enakim enakomernim korakom. Izginil je in se zopet prikazal, kakor da ga je nosila enakomerna pravilnost sil, katerih človek ne more ustaviti. Morda se je motil, morda je le navadna slabost, kateri se bo zdravnik posmeheval. Treba je čakati in upati. Tako je odhajal in prihajal; in nič ni moglo v tej težki tišini doneti bolj grozeče kakor ritmični koraki tega visokega, svojo usodo pričakujočega starca.

Vrata so se zopet odprla; Viktorina se je vrnila brez sapa.

»Zdravnik — dobila sem ga — tukaj je!«

Doktor Giordano je vstopil smehlajočih lic; s svojim malim rdečim obrazom z belimi kodri, z vso svojo diskretno, očeto vso figuro je bil videti kakor ljubezniv prelat. Ali komaj je bil v sobi in opazil vse te uplašene ljudi, ki so čakali nanj, ko se je takoj zresnil; njegovo lice je dobilo izraz molčečnosti in brezpogojnega spoštovanja cerkvenih tajnosti, katero si je pridobil vsled svoje duhovniške klientske. Ko je bil pogledal bolnika z enim samim pogledom, je nehote zamrmral le nekoliko besed:

»Kaj že zopet? Ali se vnovič začel?«

Nedvomno je mislil na rano od noža, ki jo je pred kratkim zdravil. Kdo neki divja proti temu ubogemu, mlademu knezu, ki je tako brez hudobnosti in ki ne nadleguje nikogar? Sicer pa ga ni mogel razun Benedete nihče razumeti; ta pa je bila od nepotrpežljivosti vsa v mrzlici in je tako hrepenela po tolažbi, da ni pazila na

njegove besede in jih ni slišala. Vnovič je bilo zaprosila:

»O doktor, rotim Vas, pogledajte ga, preiščite ga, povejte nam, da to nič ne pomeni. Saj ne more biti nič, saj je bil pravkar še tako zdrav, še tako dobre volje! Nič ni, nič ne more biti, kajne da ne?«

»Seveda, seveda, kontesina — gotovo ni nič... videli bomo.«

Ali obrnil se je in se globoko poklonil kardinalu, ki se je bil s svojim enakomernim, sanjarskim korakom vrnil iz obednice in se postavil kakor soha k nogam postelje. Nedvomno je zdravnik čital v zatemnjenih očeh, ki so se upirale v njegove, smerten nemir kažoč, zakaj ničesar ni več črnil, temuč je začel preiskavati Daria kakor, ki zna ceniti vrednost minut. In čimboli je napredovalo njegovo preiskavanje, tembolj je njegovo optimistično ljubeznivo lice bledele in je nanj legala resnost, v lahkem drhtenju ustnic pa se je izražal tajen strah. On je bil ob strani monsinjora Gallu ob napadu, za katerim je umrl — ob napadu na lezljive mrzlice, kakor se je glasila njegova diagnoza za mrtvaški list. Nedvomno je zopet spoznal strašne simptome, svinčeno sivi obraz, tonost silne pijanosti, in stari rimski zdravnik, ki je viden takih nenadnih smrtnih slučajev, je čutil sapa hudega zraka, ki ubija, ne da bi bila mogla znanost prav razbrati, če je to gnobno izhlapevanje Tibere ali starodavni strup legende.

Toda zdaj je dvignil glavo in njegov pogled se je zopet sestel s temnim kardinalovim očesom, ki se ni umaknilo od njega.

»Gospod Giordano, upam, da niste prav preveč vznemirjeni?« je kardinal naposled vprašal. »Saj je le motena prebava, kajne da?«

Zdravnik se je zopet poklonil. V lahkem trepetanju glasu je spoznal okrutni strah mogočnega moža, ki ga je zopet zadelo na najbolj čutljivejšem mestu srca.

ženja župana Seidla v Spodnji Šiški kljub temu, da je bila vlozena proti izvolitvi pritožba; poslanec dr. Triller je interpeliral zaradi odpiranja in zapiranja trgovin v Ljubljani; dr. Tavčar je interpeliral zaradi političnega preganjanja c. kr. uradnikov; poslanec dr. Novak je interpeliral, zakaj se še ni izplačala 25% določila učitelstvu in zaradi postopanja deželne odbora v Ribnikarjevi aferi; poslanec Gangl je vložil interpelacijo zaradi ustanovitve ekspoziture okrajnega glavarstva v Idriji. Poslanec Piber je nujno predlagal ustanovitev zavoda za pospeševanje tujkega prometa na Kranjskem. Poslanec dr. Lampe je nujno predlagal, da stori deželni odbor vse potrebno v varstvo zadružništva; predlog naj se odkáže odseku šestih članov.

Interpelacije so se izročile deloma pristojnim odsekom, deloma deželnemu predsedniku.

Obljuba.

Novoizvoljeni poslanec Dermastia položi obljubo v roke deželnega glavarja.

Razni predlogi in sklepi.

Poročilo deželnega odbora o izvolitvi poslance Dermastije se izroči verifikacijskemu odseku.

Dovolj se pobiranje pokopaliških pristojbin v Postojni.

Dr. Lampe poroča o preložitvi okrajne ceste Trojana—Zagorje. Na okrajni cesti Trojana—Zagorje so pri Zagorju izredne strmine, ki ovirajo ves promet in jako vplivajo na ondotne gospodarske koristi. Da se odpravi ta prometna ovira, je okrajni cestni odbor v Litiji sklenil preložiti okrajno cesto na tej delni progi in je poskrbel, da so se izdelali dotični načrti, ki jih je deželni stavbni urad pregledal in presodil na licu mesta ter spoznal za pripravne. Sprejeli so se naslednji predlogi: 1. Okrajna cesta Trojana—Zagorje se preloži na 923 m dolgi delni progi pri Zagorju. 2. Zakonski načrt za preložitve okrajne ceste Trojana—Zagorje na delni progi pri Zagorju se odobri. 3. Deželnemu odboru se naroča, naj ukrene, da se predloži ta zakonski načrt v sankcijo.

Poročilo deželnega odbora za spregledanje prekoračenja normalne starosti volonterke deželnega muzeja dr. phil. Ane Schifferer v svrhu eventualnega nameščenja v deželni službi se je odkazalo odseku.

Glede na poročilo deželnega odbora v zadevi letnega poročila se je sklenilo:

Deželni odbor sestavlja v bodoče letna poročila prav kratko po smislu določil § 26. deželnega reda za vojvodino Kranjsko in § 9. svojega poslovnika.

K poročilu dež. odbora o pripravi za ustanovitev deželnih hidroelektričnih naprav se je oglasil za besedo posl. Kobi, ki je predlagal, naj se stvar izroči odseku 6 članov, temu nasproti pa je predlagal posl. baron Apfaltrern odsek 10 članov. Apfaltrernov predlog je bil sprejet, ker se mu je prilagodil poslanec Kobi.

Dr. Lampe poroča nato o gradnji vodovoda za občine Bled, Zgornje Gorje in Ribno. Sklenil se je naslednji zakonski načrt: Naprava za preskrbovanje vode v občinah Bled, Zgornje Gorje in Ribno je v smislu zakona z dne 4. januarja 1909, drž. zak. št. 4, izvršiti kot deželno podjetje. — Za tehniško podlago temu podjetju velja po deželnem stavbnem uradu popravljeni in po c. kr. poljedelskem ministstvu pregledani načrt ter se stroški izvršitve tega načrta določijo na 650.000 K. — V pokritje stroškov v znesku 650.000 K prispevajo: 1. Državni melioracijski sklad s pridržkom ustavne odobritve s 40% prispevkom do najvišjega zneska 260.000 K; 2. deželni melioracijski sklad s 30% prispevkom v najvišjem znesku 195 tisoč kron; 3. udeležene občine s 30% skladnim prispevkom v znesku 195.000 K. Prispevek pod 3 porazdeli deželni odbor med prizadete občine in sicer na podlagi predpisa direktne davkov brez osebne dohodnine, ako se občine same ne

zjedinijo za drugačen ključ porazdelitve. Ako bi stroški tega podjetja ne dosegli proračunjenega zneska 650.000 K, znižati je pod 1, 2 in 3 navedene prispevke razmerno temu, kar se prihrani. Stavbinska doba in dotečnost prispevkov državnega melioracijskega sklada, deželnega melioracijskega sklada ter udeleženi občin, potem natančneje določila, kako je izvršiti podjetje, kako smeta vplivati državna uprava in deželni odbor na napredovanje podjetja, ustanove se v posebnem dogovoru med državno upravo, deželnim odborom in prizadetimi občinami.

Takisto je bil sprejet zakonski načrt o gradnji okrajne ceste Žiri—Rovte po alternativnem načrtu od Sopotovega mlina čez Zajele. Poročilo deželnega odbora o nekaterih premembah zakonskega načrta glede šolskega nadzorstva se je izročilo šolskemu, poročilo o pristavi na Robežu pa upravnemu odseku.

V šolski odsek je bil mesto odstopivšega posl. Perhacca izvoljen Karel Dermastia.

V odsek za hidroelektrične naprave so bili izvoljeni poslanci: dr. Eger, Jos. Lenarčič, dr. Lampe, Piber, Kobi, Demšar, dr. Iv. Tavčar, Jos. Pogačnik in baron Apfaltrern.

Po izčrpanju dnevnega reda je dr. Lampe utemeljeval nujnost svojega predloga v varstvo zadružništva. Koncem svojega govora je v formalnem oziru predlagal, naj se izvoli odsek 6 članov, ki se naj posvetuje o njegovem predlogu.

Nujnost Lampetovega predloga je bila soglasno sprejeta.

V odsek so bili izvoljeni tile poslanci: grof Margheri, dr. Fr. Novak, dr. E. Lampe, dr. V. Pegan, K. Dermastia in Lavrenčič.

V svrhu konstituiranja odsekov se je seja prekinila za 5 minut.

V šolskem odseku je bil izvoljen za predsednika dr. Pegan, za njegovega namestnika grof Margheri, v odseku za električne naprave pa za predsednika Jos. Pogačnik, za njegovega namestnika pa dr. Iv. Tavčar.

Na to je deželni glavar sejo zaključil. Prihodnja seja danes ob 10. dopoldne.

Ljubljana in Kranjsko.

— Ljubljanski občinski svet bo imel v četrtek, dne 25. julija, ob 6. zvečer izredno sejo. Edina točka dnevnega reda je: Posvetovanje o pogodbi med mestno občino in c. kr. erarijem zaradi c. kr. drž. obrtne šole.

— Moščanska infamija. Podlo rokovnjaštvo liberalcev v Mostah, ki so se oblekli v meniško haljo in denuncirali socialne demokrate kot brezverce — natanko tako kakor delajo klerikalci — je zbudilo celo v liberalnih vrstah ogorčenje in ga splošno obsojajo. Zlasti med liberalno inteligenco smo čuli najostrejšje kritike infamnega početja, ki s svojo nemoralnostjo zastruplja vse javno življenje in ki onemogočuje skupen nastop protiklerikalnih življenj celo v rečeh, kjer bi bil skupen nastop potreben za zajetje klerikalne reakcije. Gospod, ki se prišteva narodno-napredni stranki, nam je dejal, da je tak podel boj zoper delavsko stranko neodpusten greh liberalnega vodstva in da popolnoma razume ogorčenje, ki ga je opravičeno zbudil v delavskih vrstah. Drug pristaš narodno-napredne stranke, ki se zanima za gibanje »Svobodne Misli«, nam piše, da je »nad liberalno stranko obupal: če se poslužuje takega klerikalnega orožja napram stranki, s katero ima kolikor toliko skupen kulturni program, potem je v resnici ves njen protiklerikalizem komedija brez vse moralne resnobnosti...« In g. Dragotin Hribar, lastnik tiskarne, torej kupčijskega zavoda, ki je tudi pristaš in zaupnik liberalne stranke, prav tako odklanja vsak stik z gnusnim pamfletom. Ker je bila označba tiskarne na teh ubožnih izpričevalih liberalnih načel ponekod le slabo odstrižena in so ostali vrhovi deli črk, ki so odgovarjali Hribarjevemu imenu, smo mislili, da se je ostudna reč izlegla v njegovi tiskarni, ne

da bi mu s tem kaj očitali, ker vemo da papir je potrpežljiv in kupčija je kupčija. Kakor pa nam piše in popravljaj, »ni res, da bi dali liberalci v Hribarjevi tiskarni natisniti letak: Volilci občine Moste. Može krščanski res pa je, da v Hribarjevi tiskarni nihče ni naročil dotičnih letakov in da Hribarjeva tiskarna teh letakov sploh tiskala ni.« Nimamo povoda, da bi dvomili nad resničnostjo teh besed. Vprašanje tiskarne je sicer postranskega pomena pri tej škandalozni zadevi, ampak značilno je, da celo liberalni podjetnik neče biti imenovan v zvezi z infamnim izdelkom.

— Liberalna retirada. Pod vtiskom naše kritike in še bolj pod pritiskom nezadovoljstva, ki ga je podla intriga v Mostah zbudila med dostojnimi elementi v liberalni stranki, je snočnji »Sl. Narod« izjavil, da narodno-napredna stranka taka sredstva — obsoja. Ta naknadna krepost in čednost liberalne stranke, četudi v sili razmer porojena, je pohvale vredna. Samo to je, da ne daje nobenega poročstva za bodočnost in ne imela najbrž le toliko trajnost kakor v sili dana obljuba. Zakaj opomniti je treba, da izdaja podlega letaka ni bila prva infamija liberalcev v boju zoper delavstvo, in vsled tega je opravičeno naše nezaupanje in domneva, da tudi zadnja ne ostane. Spominjamo le na infamne manevre šišenske liberalne klike ob občinskih volitvah in na ničvredno lopovščino liberalne stranke ob državnoborskih volitvah 1907 v Ljubljani, ko so raznešali in plakitali laži, da sta dr. Adler in Resel prišla v Ljubljano, da je socialno demokratična stranka preklicala svojo abstinenco in parolo za ožje volitve itd. Tudi tedaj je po izvršeni grdobiji liberalna stranka tajila očetovstvo in obsojala storjeno lumparijo natanko kakor sedaj. Kakor rečeno, liberalci so se od nekdaj posluževali v boju zoper delavstvo najostudnejših sredstev, četudi ne tako brezprimerno zavrnjenega in podlo neznačajnega kakor v Mostah. »Narodovo« izjavo smo slišali in registrirali, četudi nam vsled dosedanjih žalostnih izkušenj manjka vera v nje iskrenost.

— Klerikalna hinavščina. Na očitke nespoštnosti, ki so jo klerikalci v Mostah zagrešili s tem, da so si izposodili socialno demokratične kandidate, odgovarja klerikalno glasilo še le sedaj in pravi: »Da je bilo na listi S. L. S. pet socialnih demokratov, to se je čisto enostavno zato zgodilo, da pride v zastopu do veljave tudi tisti del prebivalstva, ki sicer ni našega mišljenja, a je vendar vredno in potrebno vpoštevanja v skupno korist občine, ker tudi resno stremi za njim.« V tem stavku je nagradena velikanska hinavščina in naveden jezuitizem, zakaj če bi klerikalcem bilo v resnici za občinsko korist, potem bi bili morali voliti od kraja same socialne demokrate v občinski odbor in v vseh razredih. Moščanska kakor vsaka druga občina bi bila gotovo v najboljših rokah, če bi bila v upravi socialno demokratične stranke in moščansko prebivalstvo bi nedvomno najboljšje varovalo svoje koristi, če bi bilo izvolilo soc. demokratičen občinski zastop. Ampak klerikalcem pri nečednem volilnem manevru ni šlo za občinske koristi, temveč za sleparsko špekulacijo, da s socialno demokratičnimi imeni dekorirajo svojo listo in da v zmo to pripravijo volilce. Kar so klerikalci v Mostah napravili, je goljufen trik slabe firme, ki si za svoje malovredno blago »izposodi« marko poštenega fabrikanta. Dočim je za take sleparske tice v zakonu poskrbljeno, da ne morejo preveč razvijati svojih malopridnih manipulacij, pa političnim rokovnjacem njih nemoralno rokodelstvo ni prepovedano.

— Škandalozne razmere v deželni bolnici. Kakor čujemo, vladajo v tečaju za babice nedopustne razmere. Bajne igra denar precej veliko vlogo in se tistim učenkam, ki ne morejo z denarjem preveč razsipavati, prav slabo godi in vpijejo nad njimi, da se sliši na Sv. Petra cesto. Vodstvu tečaja priporočamo, da uvede preiskavo in da napravi konec škandaloznim

razmeram, ki ne suzijo nalogam tečaja in tudi ne njega ugledu.

— Moščanski gerent v kazenski preiskavi? »Sl. N.« poroča: Kakor čujemo, je državno pravdnistvo uvedlo proti občinskemu gerentu v Mostah I. Oražinu kazensko preiskavo zaradi zlorabe uradne oblasti, zagrešene s tem, da je izdal uradno potrdilo Kosu, da je njegova hiša že dograjena, ter na ta način spravil v zmo to »Mestno hranilnico ljubljansko«, da je Kosu izplačala drugo polovico mu dovoljenega posojila, predno je bila njegova hiša v resnici dograjena.

— V nedeljo, 4. avgusta, ob 4. popoldne priredi pevsko podružnica »Vzajemnosti« veliko vrtno veselico na prijetnem vrtu gostilne »pri Babniku« v Vodmatu, vogal Bohoričeve in Zalokarjeve ulice, za prodajalno konsumnega društva. Iz prijaznosti sodeluje tamburaški zbor moščanske podružnice »Vzajemnosti«; pri plesu, ki bo v salonu, bo igrala domača godba. Na sporedu je tudi petje in druge zabavne priredbe, ki bodo vsem gostom prav všeč. Zato vabi vse prijatelje vesele zabave k posetu odbora.

— Dela za regulacijo Ljubljane. Tvrdba Czeczowiczka je definitivno prenehala z delom za regulacijo Ljubljane. Delo bo nadaljevala »Alpina stavbinska družba«, ki je že postavila provizorično zatvornico in že začela čistiti in odvajati vse dovajalne kanale.

— Skala na železniški progi. V ponedeljek se je med postajama Jesenice in Javornik iz hriba utrjala kaka 2 kubična metra velika skala ter se privadila na železniški tir, ki ga je tako poškodovala, da so vsled tega trije gorenjski vlaki, ki prihajajo v Ljubljano, imeli znatne zamude.

— Nezgoda ali samomor. V soboto zvečer ob 10. je povozil osebni vlak na poti proti Postojni neznanega človeka do smrti. Razkosano truplo je ležalo po progi. Nihče ga ni poznal. Poizvedovanja so dognala, da so videli čez dan tega človeka na Rakeku. Sepal je na levo nogo. Nekdo ga je videl proti večeru pod nekim drevesom, ko je prebiral delavsko knjižico. Pri mrtvecu niso ničesar našli, da bi ga spoznali. V ponedeljek je pa orožniški vodja Pivk našel v neki ogradi v grmovju skrito in pretrgano delavsko knjižico, glasečo se na ime Ivan Kranjc, krojač iz Rakitne.

— Med spanjem okraden. V noči od ponedeljka na torek je zaspal neki brivski pomočnik v pijanosti na Slovenskem trgu. Med spanjem mu je nekdo ukradel srebrno žepno uro in srebrno veržico.

— Slovenska filharmonija koncertira danes na vrtu hotela »Lloyd« (Karel Tausen), Sv. Petra cesta št. 9. Začetek ob 8. zvečer. Vstopnina 40 vin.

— S trebuhom za kruhom. V ponedeljek se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 70 Hrvatov, 20 Bolgarov in 9 Slovencev; nazaj je pa prišlo 14 Slovencev in 10 Hrvatov.

— Izgubljeno in najdeno. Milka Vrabčičeva je izgubila zlat obesek v obliki zvezdice — Posestnica Meta Konec je izgubila črni ženski dežnik. — Najden je molek, katerega dobi izgubiteljica nazaj pri magistratu.

Štajersko.

— Sad klerikalne vzgoje. Pretekli teden smo poročali, da je bil v Lani na Tirolskem ubit mizarški pomočnik Fr. Resnik, doma iz Pake pri Celju. K temu poročilu nam poročajo še sledeče: V Lani, kjer se je izvršil ta žalostni čin katoliških bojnikov za sveto cerkev, je precej velika tovarna za stavbeno in pohištveno mizarstvo. V tej tovarni je vposlednjih približno 30 slovenskih mizarjev in približno toliko nemških. Med vsemi temi delavci vlada najlepše prijateljstvo ter so od prvega do zadnjega tudi vsi organizirani. Vse to pa ni vseč župniku, zato pa pri vsaki priliki grmi proti tem prokletim socijem. Zadnje nedeljo, preden se je izvršil umor, se je ta mož na priznici celo tako daleč spozabil, da je od svojih

MARK TWAIN:

Listnica uredništva.

»Moralni statistik.« — Za vso Vašo statistiko ne dam počenega solda; Vašo šaro sem zbral in si z njo prižgal svojo pipo. Ljudi Vaše sorte sovražim iz dna duše. Nepronehoma računati, koliko človek škoduje svojemu zdravju in svojemu razumu in koliko dolarjev in centov zapravi, če 92 let streže pogubni razvadi kajenja, in nič manj pogubni razvadi kave in če za izpremembo kdaj igra biljar ali pa si pri kosilu privoščijo kozarec vina itd. itd. In ne prestanite računati, koliko ženski je že zgorelo zaradi nevarne mode širokih kril itd. itd. Vsako stvar gledate zmerom le od ene strani. Slep ste za delstvo, da večina starih ljudi v Ameriki kadi in pije kavo, dasi bi po Vaši teoriji morali mladi umreti; da veseli stari Angličji vino pilo in vzlic temu žive, in da krepki stari Nizozemci brez škode pijejo in kade in se pri tem starajo in rede. In nikoli še niste poskusili dognati, koliko zadovoljstva, zabave in užitka nudi človeku kajenje v življenju (vse to desetkrat odtehta denar, ki bi ga prihranil, če bi se odvadil kajenja), ali pa nezmerno vsoto sreče, ki jo izgube ljudje Vaše vrste v svojem življenju, ker ne kade. Seveda si lahko prihranite denar, če se petdeset let odrekate vsem tem drobnim, pregrešnim vžitkom; ampak kaj potem? Kam s prihranki? Vaše nesmrtno dušo denar ne reši. Denar je samo za to, da si z njim v tem življenju kupimo zadovoljstvo in užitek; ker ste sovražnik zadovoljstva in užitkov — čemu kopičiti denar? Ugovarjati ne morete, da ga boljše lahko vporabite za dobro hrano, dalje za doberdelne namene in za podpiranje družtev, zakaj sami veste, ki nimate najmanjše grehote nad seboj, ne daste, kakor je splošno znano, niti centa od sebe, in pri hrani tudi tako skoparite, da ste zmerom medli in lačni. In ves božji dan se ne upate zasmejati, iz strahu, da Vas uboga para, ki Vas zaloti židane volje, na-

prosi za en dolar na posodo; in kadar roma v cerkvi pušča naokolo, vselej klečite in zakopljete oči v blazine; in nikoli ne razodenete davčnemu uradniku resničnega dohodka. Ampak vse to veste sami, kajne? Dobro, zakaj raztezate svoje borno življenje do vele in posušene starosti? Čemu hranite denar, ki je za Vas brez vrednosti? Skratka, zakaj ne odidete in ne umrete, in zakaj zapeljujete neprestano ljudi, da postanejo prav tako zopni in neljubeznivi, kakor ste sami s svojo preklicano »moralno statistiko«? Zanikrnosti ne opravičujem in se ji ne vdam; ampak tudi trohice zaupanja nimam do človeka, ki nima zravnavajočih grehot, in zato ne maram od Vas ničesar več slišati. Mislim, da ste ravno Vi tisti, ki je spustil pretekli teden name dolgo pridigo o poniževalni razvadi kajenja in se potem, ko sem bil zdoma, zopet vrnil in mi s svojimi kaznivimi, nezgorljivimi rokavicami odnesel mojo lepo pisat.

»Mlad pisatelj.« — Imate prav, Agassiz priporoča pisateljem, da jedo ribe, ker je fosfor dober za možgane. To je res. Ampak svetovati Vam ne morem, koliko jih pojete — vsaj zanesljivo ne. Če je sestavek, ki ste ga za poskušnjo poslali, Vaše navadno, povprečno delo, bi menil, da bi nekaj kitov Vaši potrebi za prvi hip popolnoma zadoščalo. Ne največje sorte, nekaj navadnih, srednje velikih kitov.

»Berač po poklicu.« — Ne, bankovcev Vam ni treba sprejemati po nominalni ceni.

»St. Clair Higius.« Los Angeles. — »Moje življenje je uničeno; ljubil sem, navdušen, blazno sem ljubil, ampak ona, ki sem jo ljubil, se je hladno obrnila od mene in osrečila drugega s svojo ljubeznijo. Kaj mi svetujete?«

Tudi Vi osrečite s svojo ljubeznijo drugo — ali pa več, če imate dovolj izbire. Storite vse, kar morete, da onesrečite svojo prejšnjo ljubico. V romanih se razširja bedasta misel: čim srečnejše je dekle z drugim možem, tem srečnejši je stari ljubimec, ki ga je uničila. Ne spuščajte se v to in ne verjemite take bedarije.

Čim bolj dekle lahko obžaluje, da Vas ni poročila, tem večje bo Vaše zadovoljstvo. Ni poetična, ampak prav zdrava ta teorija.

»Arithmeticus.« Virginia, Nevada. — »Če granata v 31,8 sekundah preleti štiri milje in v 33,8 sekundah nadaljne štiri, v 35,8 naslednje štiri milje in če nje hitrost v enakem razmerju pojema, v kakšnem času preleti tisočimpetsto milijonov milj?«

Ne vem.

»Vnet učenec.« Oakland. — Imate prav — Amerike ni odkril Aleksander Selkirk.

»Odslovljeni ljubimec.« Ljubil sem in še vedno ljubim lepo Edvito Howard in sem jo nameraval poročiti. Ampak o joj! Ko sem bil pretekli teden v Beniciji — je poročila Jonesa. Ali naj bo mojega življenja sreča pokončana za zmerom? Ali ni nobene pomoči?«

O, seveda je pomoč. Vsa pravica, pisana in nepisana, je na Vaši strani. Namen in ne dejanje ustanavlja zločin — z drugimi besedami, ustanavlja čin. Če rečete svojem prijatelju, da je prismojen in ga nameravate s tem razžaliti, je to žalitev; če pa rečete le za šalo in nimate žaljivega namena, ni žalitev. Če se Vam pištola slučajno sproži in ubije človeka, videte zaporu, ker se niste pregrešili umora; če pa z očitnim namenom nimate poskusite umora, in se Vam poskus popolnoma izjalovi, vstraja zakon na tem, da namerava ustanoviti zločin, in ste krivi umora. Ergo, če bi bili Edvito slučajno poročili, brez namena, bi v resnici ne bili z njo poročeni, ker bi poroka brez namena ne bila ustanovljena. Prav tako sledi, natanko v duhu zakona, da ste z Edvito poročeni, ker ste jo nameravali poročiti, čeprav tega niste storili — zakaj, kakor sem

* Aleksander Selkirk je bil škotski morinar, ki so ga viharji leta 1705 zanesli na otok Juan Fernandez, kjer je preživel v popolni samoti štiri leta, dokler ga ni rešila neka angleška ladja. Njegove dogodivščine so zgodovinsko jedro pravljice o Robinzonu. — Op. prev.

(Konec prih.)

faranov naravnost zahteval, da ne sme nihče kakega rdečkarja vzeti pod streho in da morajo gledati na to, da to zalego spravijo s poti. Njegove besede so padle na rodovitna tla. V soboto dne 13. t. m. so šli Slovenci Malus, Vidmar, Juvan, Bruner, Godec, Babnik, Pirc in pokojni Resnik po delu v gostilno Lanahof in nekaj časa tam posedeli. Ker še ni bilo zelo pozno, so hoteli iti še v hotel Royal, kjer so bili njihovi nemški sodelavci. Po poti je Resnik dal svoji slovenski naravi duška in zavriskal. Toda ta mali pregrešek je moral revež plačati s smrtjo. Komaj je zaukal, že ga je prijel občinski policaj, ki je obenem tudi klerikalni pri-ganjač. Piffer. Napovedal mu je takoj areta-cijo ter ga vlekli s seboj. Med potjo pa se je zgodilo nekaj, kar še danes ni razjasnjeno. Ne vedo namreč, ali mu je Resnik ušel, ali ga je Piffer namenoma spustil. Le to vemo, da je Res-nik bežal proti kapucinski cerkvi, kjer je na-mostu v zasedi čakala tolpa zvestih župniko-vih učencev. Ta tolpa ga je napadla in podrla na tla, bila po njegovi glavi s čevlji in s kamni, zadali so mu tudi tri smrtno nevarne rane z nožem na vratu. Resnik jih je, po zahtevu neke ženske, ki je ta poboj videla, prosil, da naj mu pustijo vsaj življenje, toda nič ni pomagalo, po-bojniki so hoteli izpolniti do pičice župnikov ukaz ter so nesrečnika, ko so ga že napol ubili, vrgli čez most v potok, kjer so ga drugo jutro našli strašno razmesarjenega. Bil je seveda že mrtev. Ko so o tem uboju izvedeli delavci, se je vseh polotila strahovita razburjenost. Župnik pa ni našel besede, da bi vsaj nekoliko posva-ril svoje pobožne ovčice, da so vendar neko-liko preveč natanko izpolnile njegov ukaz. V znak protesta proti temu katoliškemu divja-štvu, se je delavstvo iz Lane in Merana kor-porativno udeležilo pokojnikovega pogreba. Za tremi vencji, izmed katerih je enega dala tovarna, dva rdeča pa, katera sta dala pobož-nemu župniku povod, da je oblatil s psovskimi mrtvega in navzoče, so darovali organizirani delavci in sicer enega Slovenci s slovenskim napisom »Zadnji pozdrav nesrečnemu rojaku«, drugega pa nemški sodruzi, ki je imel napis »Zadnji pozdrav nesrečni žrtvi,« je korakalo okolo 400 pogrebcev. Ko je na grobu namest-nik božji molil za dušo ubitega, mu ni nihče odgovarjal, molk navzočih mu je pričal, da po-kojnik ne potrebuje njegove molitve. Pokojni je bil 19 let star in je bil med tovariši zelo pri-ljubljen, ker je bil zelo mirnega vedenja. Starši njegovi kakor tudi njegovi tovariši ga bodo težko pogrešali. To dejanje je žalosten produkt klerikalne vzgoje in resen memento vsem onim, ki se bratijo s to družbo, katera s sovraštvom zastruplja mladino. Čujemo, da je bil ta uboj dogovorjen. Nemški sodruzi bodo gotovo sto-riili potrebne korake, da bodo krivci po zaslugi kaznovani. Vse obsodbe vredno je tudi vedenje nekega Tavželjina, doma iz Šiške, ki se s to razbojniško tolpo brati samo zato, ker mu vča-rih namočijo grlo. Poskrbeli bomo, da bodo ravnanje tega človeka spoznali vsi slovenski sodruzi, ter si ga obdržali v potrebnem spo-minu. Vsem ostalim slovenskim delavcem pa kličemo: »Krepko se oklenite svoje strokovne organizacije!«

— Čudne policijske manire. Iz Celja nam poročajo: V pondeljek, 22. t. m., zvečer smo vi-deli v Celju čuden prizor. Skozi mesto je peljal voz, vprežen z enim konjem, na vozu je ležal človek, z vrhovi zvezan, na golih deskah. Vsakdo si je mislil, da peljejo groznega raz-bojnika. Zraven voza sta korakala policaj in prožnik z bajonetom, za vozom seveda mnogo razodvednega občinstva. Voz se je pomikal proti železni bolnišnici. Poizvedovali smo, kaj se je vendar zgodilo. Povedali so, da je na vozu umobolni siromak, ki so ga zasačili v Gaberju na pol slečenega in ki se je seveda ustavljal are-laciji. Mislimo, da bi tako stvar lahko neko-liko bolje izvedli, kakor so jo pa v tem slučaju. V Gaberju imajo stražnico in ječo, ki je le nekaj korakov oddaljena od kraja, kjer so do-bili umobolnega siromaka. Lahko bi ga tukaj koliko časa obdržali, da bi dobili prisliljen jopič in ga bolj na človeški način peljali skozi mesto v bolnišnico. Za bolne siromake so dobre loj-ternice, če se kak gospodek napije, že dobe hitro izvožčka.

— Umor pri Gradcu. Pri Wagnitzu je hla-pec Franc Nagl, ki je ves dan popival, pred-včerašnjim zabodel delavca Avgusta Har-bischa, ki je obležal mrtev.

— Predrzna tatova. Iz Zidanega mosta poročajo, da je pred kratkim pozabil posestnik Sebastijan Dobošek v Loki pri Zedanem mostu zakleniti hišna vrata. Proti polnoči ga je naen-krat zbudil v sobi šum. Zapazil je, da sta dva moža nekaj pometavala po omarah. Ko sta za-pazila, da Dobošek bdi, sta mu zagrozila, da ga umorita, če se bo le ganil. Res jima je pustil, da sta nemoteno preiskavala po sobi. Ko sta odšla, je šel Dobošek takoj pogledat po de-narju, ki ga pa ni več našel. Neznanca sta odnesla seboj okrog 500 kron. Orožniki vlomil-cev še niso dobili.

— Požar. Iz Rogatca poročajo, da je te dni v Irjem pasel živino 11letni Oton Kobula blizu gospodarskih poslopj svojega starega očeta Kidriča. Na paši si je zažgal cigarete in vrgel še gorečo žveplenko v šupo, ki je bila kmalu vsa v plamenu. Ogenj je veter zanesel tudi na gospodarska poslopja in hleve, ki so vsi pogore-li do tal. Zgorelo je tudi veliko krme. Kidrič ima več tisoč kron škode, ki je le deloma krita z zavarovalnino. Požarna bramba je rešila z velikim trudom hišo pred ognjem.

— Starši, skrivajte orožje! Otroka obstre-lila svojega očeta. Iz Neudana na Srednjem Šta-lerjem poročajo: Dva otoka tovarniškega delavca Janeza Feigelnja sta se v sobi igrala z nabito pištolo. Medtem je v sobo stopil njun oče. Naenkrat je počil strel ter zadel očeta v črno stran trebuha. Oče se je težko ranjen zgrudil na tla. Spravili so ga takoj v bolnišnico v Gradec. Ima na štirih mestih prestreljeno črevo. Najbrže ne bo okreval.

Koroško.

— Beg iz bolnišnice. Iz bolnišnice v Be-ljaku sta pobegnili 18letna Gerometa Ivana iz Italije in 29letna Fassenbacherjeva iz Pliberka. V bolnišnico so jih poslali iz policijske ječe, kjer sta bili zaprti zaradi vlačugarstva. Kam sta pobegnili je neznano. Doslej nimajo še nobene sledi o begunkah.

— Strela je udarila v bližini Velke v dvo-uprežni voz posestnika Schreierja. Njegov 15letni sin je peljal domov in konja silno po-dil, da bi ušel bližajoči se nevihti. Oba konja, ki jih cenijo na 1800 kron sta bila na mestu mrtva, dečka pa so našli nezvestnega.

Trst.

— Konferenca odborov socialističnih or-ganizacij bo v nedeljo 28. t. m. ob 4. popoldne. Odbori in posamezni sodruzi, ki so dobili va-bilo, so topla naprošeni, da se te konference udeleže v obilnem številu.

— Politični odbor jugoslovanske socialno demokratične stranke ima izredno sejo v so-boto 27. t. m. ob pol 9. zvečer v svojih pro-storih v »Delavskem domu«.

— Perfidnost »Edinosti« nima več nobenih mej. Nespodobnost njenih urednikov ali dopis-nikov, ki blatijo potom tega najnepotrebnejšega lista vse, kar je poštenega in kar ne nosi trdo prisluženih denarjev v nikdar site malhe na-roodne gospode, mora vneti v vsakem pošte-njaku globok gnus. V včerajšnji (torkovi) šte-vilki je iztaknila novo laž o socialnih demo-kra-tih. To glasilo farških petoliznikov si upa v imenovani številki trditi, da so ob priliki praznovanja 50letnice rojanske cerkve, peli v procesiji pevci italijansko-socialističnega »Ljud-skega odra«. Torej dve laži, dve infamiji. Tretja laž je pa, da je te pevce vodil celo učitelj tega našega zbora, ki se nahaja sedaj na počitnicah, in so zato izostale celo pevske vaje. »Ljud-ski oder«, ki je ustvaril v Trstu med Slovenci zanimanje za izobrazbo, čitanje, predavanja, to društvo, ki je storilo za kulturo tržaških Slo-vencev v dobi 5 let več kot vsa narodnjaka-rija v svojih 50 letih »delovanja«, to društvo bi sedaj »Edinost« rada onečastila s tem, da mu pripisuje dejanja kakor sodelovanje pri cer-kveni slavnosti in ga predstavlja kot italijan-sko-socialistično društvo. Narodnjaška drhal, ki se v svoji politični impotenci spravlja na delo proti najbolj slovenskemu in najkulturnej-šemu društvu v Trstu, pač ne zasluži drugega kot krepek fej. Z lopovščinami, ki jih uganja ta list, bo treba enkrat temeljito obračunati. De-lavcem bo pa treba pripraviti, naj takega za delavstvo škodljivega lista enostavno ne čitajo.

— Delavske zadruge za Trst, Istro in Fur-lanijo naznanjajo svojim članom, da se prično s prvim avgustom dvigati iz skladišč divi-dendne zalepke. Ker bo občni zbor skoraj go-tovo že v prvi polovici meseca septembra in se bojo po zboru takoj likvidirale dividende, se vsem članom toplo priporoča, naj vložje za-lepke brez zamude, da olajšajo naporno delo glede vkupljž in kontrole. Vodsstvo.

— Delavska nezgoda. V soboto ob 11. do-pol dne se je zgodila v ladjedelnici pri Sv. Roku velika nesreča na parniku »Caterina Geroli-mich«, ki ga grade v ladjedelnici. Trije delavci so z električnim svedom vrtali luknje v že-lezne plošče in so padli iz visečega mosta, na katerem so stali. Eden je ostal nepoškodovan, ostala dva, Ivan Zuliani, star 46 let, in Anton Šik, star 29 let, sta se zelo poškodovala. Z dvema avtomobiloma so ponesrečenca prepe-ljali v tržaško bolnišnico.

Odbor moččanske podružnice »Vzajemno-sti« in odbor tamburaškega odseka imata da-nes ob 8. zvečer skupno sejo. Ker je sela zelo važna, so vabljenei odborniki, da se je zanes-ljivo udeleže.

Zadnje vesti.

MANDAT GOSPE KUNETICKE.

Praga, 24. julija. Ob priliki spravnih po-gajanj je namestnik knez Thun izjavil nekemu mladočeskemu voditelju, da vlada na noben način ne bo priznala mandata gospe Kuneticke, tudi če bi ga deželnozborni verifikacijski od-sek odobril, češ, da po veljavnih določbah žen-ska ne more biti poslanka.

ČEŠKO - NEMŠKA SPRAVA.

Praga, 24. julija. Pogajanje se je včeraj nadaljevalo. Razpoloženje je dobro. V poučnih krogih pravijo, da je dosti upanja, da se pre-magajo najkasanje prihodnih teden vse težave.

ŽELEZNIŠKA NEZGODA.

Ljubno, 24. julija. Včeraj popoldne se je zgodila težka železniška nesreča na progi dr-žavne železnice med postajama Oberaich in Bruckom ob Muri. Tovorni vlak je zadel na že-lezniškem prehodu ob 4. popoldne na voz z gramozom, ki je obstal na tiru. Tovorni vlak je imel 60 voz in dva stroja. Ko je vlakovodja zapazil, da stoji na progi voz, je z vso silo ho-tel obdržati vlak. Popolnoma ga sicer ni mogel ustaviti, vzlic temu je bil učinek grozen. Oba stroja sta zvitla in sta se postavila kvyšku, stroja sta popolnoma nerabna; 5 najbližjih voz je popolnoma razbitih, 20 voz je skočilo s tira, ki so tudi zelo poškodovani. Voz z gramozom je popolnoma razbit. Izmed železniškega o-sobja ni nihče težko ranjen, konja sta lahko ranjena, vozniku se ni nič zgodilo. Promet na progi je popolnoma ustavljen. Potniki, ki pri-hajajo z različnimi vlaki, morajo prestopati. Škoda je ogromna, ker niso poškodovani le vozovi, temveč je blago, največ je bilo stekla, železa in premoga, popolnoma uničeno.

ZOPET NAPAD NA SMODNIŠNICO.

Brno, 24. julija. V soboto ponoči so napadli smodnišnico tukajšnje garnizije, čeprav so zad-

Samo pri tvrdki

== Glejte skozi proti luči ==

Cenik zastonj in poštne prosto.

nji čas pomnožili stražo. Od 9. do 2. ponoči so neprenehoma lazili okolo smodnišnice mo-že. Straža je streljala nanje. Iskali so jih potem v okolici, a brez uspeha. Eden izmed neznancev je streljal na stražo.

KOVACSEVA ZADEVA.

Budimpešta, 24. julija. Sodišče je zavrnilo prošnjo Kovacsevega zagovornika, da bi Ko-vacsa izpustili iz preiskovalnega zapora. Za-govornik je sedaj stavil predlog, naj ga iz-puste proti kavciji. Sodišče preiskuje tudi Ko-vacsevo materialno stanje. Dognali so, da nima nobenih dolgov, razen nekaj menic. Glavna obravnava ne bo v septembru, ker bo pre-iskava trajala delj časa.

DEFRAVDANT KECSKEMETI — UMORJEN.

Budimpešta, 24. julija. Policija je dobila danes obvestilo, da je neki Czordos umoril znanega defraudanta Kecskemetija, ki je po-neveril milijone. Kecskemeti se je skrivaj pri Czordosu v občini Also, ko je izginil iz Budim-pešte. Czordos je naložil visoke kapitalije, zato je osumljen umora.

TATVINE V ARTILJERIJSKEM SKLADIŠČU.

Sarajevo, 24. julija. V artiljerijskem skladišču so prišli na sled velikim tatvinam, ki se že šest let izvršujejo sistematično. Nekega tu-kajšnjega trgovca so zasačili ravno v trenutku, ko je hotel odpeljati poln voz nakradenega blaga. Pri hišni preiskavi so dobili pri njem mnogo obtežilnega materiala. Več vojaških uradnikov vin podčastnikov se s tatvinami v zvezi.

MORNARIŠKE ZAHTEVE NA ANGLEŠKEM.

London, 24. julija. Mornariški minister Churchill je v zbornici utemeljeval svoje za-hteve po večji mornarici. Svoje zahteve opira glavno s tem, da Angleška ne sme pustiti, da bi jo prekašala Nemčija. Zato predlaga, da se pomnože bojne ladje od 28 na 33 ladij, ki bi bile vedno pripravljene. Druga eskadra naj bi ob-segala osem bojnih ladij, tako da bi štela An-gleška leta 1914 41 bojnih ladij. V letu 1915 bo seveda zopet treba pomnožiti število bojnih la-dij. Nato je govoril Balfour, ki je dejal, da se razvija avstrijsko-ogrška mornarica tako naglo, da bo postala v najkrajšem času ena iz-med najmočnejših pomorskih sil, čeprav ima le 300 milj morske obali in nobenih prekomor-skih posestev. To dejstvo je dalekosežnega pomena. Upa, da bo Angleška vse storila, da se ohrani svetovni mir, čeprav velja moderni mir prav toliko kakor so veljale v prejšnjih časih vojske. Za Balfourjem je govoril ministrski predsednik Asquith, ki je povdarjal, da Angle-ška ne tekmuje rada v Sredozemskem morju, ali prisiljena je k temu, da varuje svoje interese naproti Italiji in Avstro-Ogrski v Sredozem-skem morju. Zbornica je sprejela z 291 proti 42 glasom naknadni kredit, da se poviša mo-štvo na 1500 mož. Proti so glasovali delavski zastopniki in nekaj radikalcev.

SMRT V GORAH.

Curih, 24. ulija. Gimnazijski profesor dr. Fischer iz Bazla je padel včeraj na Aletsch-hornu. Bil je takoj mrtev. O njegovih dveh spremljevalcih se doslej še ne ve, ali sta živa, ali sta se tudi ubila.

Inomost, 24. julija. Neka gospa Behrendt iz Berlina je na Hochederju na snegu spodrs-nila in padla v globočino tako, da se je ubila.

Dečin, 24. julija. Na Ovčji planini je padel tovarniški uslužbenec Münche s stene in se je ubil.

TURČIJA.

Nova vlada.

Carigrad, 24. julija. Novi kabinet je nasled-nje sestavljen: Veliki vezir: Ahmed Muktar-paša; šejk ul islam: Džemal Edin; predsednik državnega sveta Kijamil-paša; justica Husejin Hilmi; notranje zadeve Ferid-paša; vojno Nazim-paša; finance Zia-paša; mornarico Mah-mud Muktar; zunanje zadeve Noradungjan; nauk Sajd-bej; gospodarstvo Mehmed Fevzi; poljedelstvo Rešad-paša; javna dela Damad Mehmed-šerif. Poštno ministrstvo še ni zase-deno.

Carigrad, 24. julija. Sedanja vlada je baje samo prehodna in ji bo sledil kabinet pod pre-dsedstvom Kijamil-paše, v katerem obdrži Noradungjan listino zunanjih zadev. Kijamil-paša je bil pri sultanu na daljši avdienci, ki je imela ta uspeh, da je prevzel predsedstvo državnega sveta.

Razpust zbornice.

Carigrad, 24. julija. Senat namerava za-vreči izpremembe ustave, ki so jih mladoturki sklenili v parlamentu. Zbornica poslancev bo v najkrajšem času razpuščena.

Kijamil-paša

Carigrad, 24. julija. Kijamil-paša je izjavil, da je pripravljen pozneje prevzeti veliko ve-zirstvo, najprej pa hoče natančno preučiti se-danji položaj.

Dunaj, 24. julija. »Jugoslovanska Kore-spondenca« pravi, da se je Kijamil-paša izja-vil o položaju v Albaniji, da bo imela nova vlada predvsem nalogo rešiti ondoto krizo brez prelivanja krvi. Dejal je, da so se zagre-šile v Albaniji velike napade.

Oficirska revolta.

Solon, 24. julija. Častniki v Solunu so si dali besedo, da se ne bodo bavili s politiko in da bodo naznanili vsakega oficirja, ki se ne omejuje na svojo vojaško službo.

Skoplje, 24. julija. Častniki in vojaki cele divizije v Djakovu, ki je bila poslana zoper re-bele, so se pridružili vstašem. Častniki te di-vizije so doma iz Carigrada. Mladoturkom očitajo vojaki, da se je mnogo njihovih ugled-nih ljudi obogatelo na javne stroške, da so pro-dali Bosno in da hočejo sedaj prodati še Tripo-litanijo.

VSTAJA V ALBANIJI.

Zadnji boji.

Carigrad, 24. julija. Boji z vstaši v Has-planini so trajali več dni. Vojastvo se je moralo umakniti proti Djakovu in je imelo 300 mrtvih in ranjenih. Na meji skadrskega in kosovskega okraja so vstaši obkolili vojake ter so vjeli 5 častnikov in 250 mož, in zaplenili 800 pušk, gorski top in dve strojni puški. Batalionskega poveljnika stotnika Hajri bega so obesili.

Skoplje, 24. julija. V Djakovu je vojaštvo priznalo zahteve vstašev. Na Kosovem polju je zbrana velika množica vstašev. Cesta v Ferizović je zasedena od Albancev.

Skoplje, 24. julija. V Prizrenu se je vsa posadka razen enega bataljona uprla. Iz Ljume korakajo vstaši proti Prizrenu. Na poti so za-pletili 27 voz z municijo in ujeli 80 vojakov od eskorte.

Skoplje, 24. julija. Dne 19. t. m. je bil pri Bardovci ob Drinu hud boj z vstaši, ki je trajal šest ur in se je končal z zmago vstašev. 500 vojakov in 80 žandarjev se jim je vdalo. Tudi v Gori in v Suhi reki so se morali žandarji vdati vstašem.

Vstaja se razširja.

Carigrad, 24. julija. Vali iz Janine javlja, da je v šestih večjih krajih izbruhnil upor. Vsa južna Albanija je spuntana.

Skoplje, 24. julija. V Prištini je zbranih 10.000 oboroženih Arnavtov. Včeraj so bili po vseh večjih mestih in na Kosovem polju ve-liki sestanki vstašev. Z ozirom na odstop stare in imenovanja nove vlade je bil povsod mir; Albanci pa ne bodo odložili orožja in se ne vrnejo domov, dokler ne dobe od vlade garan-cij za izpolnitev svojih zahtev.

POLOŽAJ V CARIGRADU.

London, 24. julija. Po vesteh iz Carigrada, se tudi tam boje, da izbruhne vstaja. Mlado-turki so za to, da bi se vlada preselila v Solun, kjer bi se čutili bolj varne. Sultan je baje že hotel odstopiti.

London, 24. julija. Kolikor je doslej znano, je včerajšnji narodni praznik minil brez izred-nih dogodkov.

ITALIJANSKO-TURŠKA VOJNA.

Enver-bej.

Turin, 24. julija. »Stampa« javlja, da se je Enver-bej čez Aleksandrijo vrnil v Cirenajiko in da je dobil finančno podporo. Po njegovem povratku so se začele turške čete takoj živa-lneje gibati. Dobil je tudi 1500 mož na pomoč. Hotel je baje naskočiti Bengazi, ali ker je imel premalo vojaštva, se je umaknil proti Dorni.

UPOR RUSKIH VOJAKOV.

Peterburg, 24. julija. Blizu Taškenda se je v taboru dveh saperskih bataljonov 130 voja-kov uprlo. Začeli so streljati na taborišče. Boj je trajal vso noč od 14. do 15. t. m. Naposled so bili premagani.

STANJE JAPONSKEGA CESARJA.

Dunaj, 24. julija. Doslej niso dobili na me-rodajnem mestu nobenih novih poročil o stanju japonskega cesarja. Brezdvomno pa je, da te cesarjevo stanje zelo kritično in da pričakujejo njegovo smrt vsako uro.

ROSENTHALOV UMOR.

Novi Jork, 23. julija. Dognali so, da je po-licija poznala Rosenthalove morilce, a jih je namenoma pustila, da so ušli. Več milijonar-jev je dalo državnemu pravdniku visoke vsote, da bi dobil morilce. Brezuspšno iskanje mo-ri-licev je opogumilo apaše, da se kar na cesti napadajo z revolverji. Včeraj zvečer sta bila pri takem poličnem boju dva otroka smrtno-nevarno ranjena.

Goriško.

— Kajin in Abel. Na Reki so pokopali na Toretti v 57. letu starosti umrlega posestnika Mate Pirjaveca, rodom iz Sežane. Njegov 28 let stari sin Vekoslav je vodil trgovino z vi-nom na očetov račun ter je stanoval skupno z očetom. 17letni sin Mate se je pokvaril že v zgodnji mladosti ter je večkrat napadel očeta. Celo streljal je že na očeta, hoteč denarja. Brata Vekoslava je nekoč, ko je Vekoslav bran-il očeta, obstrlel na levi roki. Mate je prišel na pogreb svojega očeta in se je že pred po-grebom izrazil, da bo poleg očeta padel v grob še eden. Ko je očetovo truplo bilo izpuščeno v grob, je Mate nakrat štirikrat ustrelil na svo-jega brata Vekoslava, ki je bil le lahko ranjen, ter je nato tudi potegnil revolver, da se brani. Nato je Mate pobegnil ter ga še niso dobili. Ranjenega Vekoslava so prepeljali v bolniš-nico. Vekoslav je pri padcu izgubil denarnico s 1400 K, katere je nekoč pobral, a ne vrnil.

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. — Stari trg št. 8.

— Okrajna organizacija jugoslovanske socialno demokratične stranke v Gorici priredi v nedeljo 28. julija veliko delavsko veselico na prostornem dvorišču gostilne Stefana Furlana v Podgori (blizu novega železnega mosta pri parku). Pri veselici sodelujejo iz prijaznosti sledeči pevski zbori: Delavski pevski zbor iz Podgorice; pevski zbor »Izobraževalnega delavskega društva« iz Solkana in »Delavski pevski zbor« iz Gorice. Med veselico in pri plesu bode svirala goriška godba pod vodstvom gospoda Barazzeti. Ob 2. popoldne sprejem sodrugov na veselilnem prostoru; ob pol 3. popoldne slavnostni govor na veselilnem prostoru; ob pol 4. popoldne začetek veselice. Po končani veselici prične javen ples na nalašč zato pripravljene odru, ki bo trajal v pozno noč. Vstopnina k veselici za moške 30 vin.; ženske in otroci v spremstvu so vstopnine prosti. Vstopnina k plesu za vsak komad 10 vin. Čisti dobiček veselice je namenjen »milijonskemu skladu« »Zarje«. V slučaju slabega vremena se preloži veselica na prihodnjo nedeljo, 4. avgusta t. l.

Veselični odbor.

— Vstopnice k veselici, ki jo priredi okrajna organizacija v Gorici so v predprodaji: v Solkanu pri sodrugu Josipu Sreberničju; v St. Andrežu pri sodrugu Petru Brisko; v Sovodnjah pri sodrugu Cjanu Andreju; v Mirnu pri sodrugu Vinc. Stanta; v Vrtojbi pri sodrugu Iv. Arčonu; v Gorici pri sodrugu Al. Štolfa in v Podgori pri sodrugu Mihaelu Markičju.

1,000.000 vinarjev

za tiskovni sklad »Zarje«

35. izkaz:

Pogrebi sodr. Pirnat pri Petriču 169 vin., Kopač Trst 300 v. Feliks nabral na diskusiji v Trnovem 132 vin., Dolenc in Ladiha v zadruži gost. v Hrastniku 162 vin., Mozelč 10 v., Lauberger 20 vin., in zato ker je Ladiha tako dobro agitiral 60 vin., A. K. ker je Tavcar na občinski seji rekel Sileto poba 30 vin., ker je bila na žegnjanju v Tomčevem v vseh treh gostilnah godba 100 vin., neimenovana 90 vin., C. Veritih 50 vin., I. Eržen 20 vin., Pristov 20 vin., L. Rupnik 10 vin., Benulič 10 vin., Planinšek 10 vin., Regent trikrat mat 60 vin., J. Gruđen 50 vin., veseli Janko v gostilni pri Peljarju v Trzinu 250 vin., v Celju na shodu 20 t. m. 561 vin., ker se je našla denarnica 40 vin., vesela družba pri Mescu 126 vin., stavkujoči zidarji v Gorici 8586 vin., Kori ker ne zna igrati 20 vin., J. Kogoj 100 vin., G. Weiss 20 vin., neimenovan pri Jelenu 70 vin., V. Komč 10 vin., A. Petek 20 vin., A. Porčički 50 vin., V. Wister 10 vin., A. Rainar 20 vin., V. Krusič 10 vin., K. Zwiselbergerger 20 vin., Weselj Sava 30 vin., Stefan Wons 20 vin., J. Golobč 20 vin., Fr. Škrabar na shodu v Lazarjih 442 vin., sodr. Šumar na rud. shodu v Zabukovci 200 vin., Škrabar ker je bil shod v Lazarjih slab obiskani 20 vin., in ker se del. v Liboljah tako srabo zavedajo svojega položaja 20 vin., učit. iz St. Jurja ob Južni železnici 20 vin.

Skupaj 162776 + 11988 = 174764 vin.

Prispevke za milijonski sklad sprejema, vlaga v »Delavsko hranilnico« in izkazuje v »Zarji« sodrug Viktor Zore, tajnik strokovnih društev, Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6, II. nadstropje.

Vestnik organizacij.

Pevski odbor »Vzajemnosti« ima jutri v četrtek, ob vaji kratko sejo.

Pevska podružnica »Vzajemnosti« v nedeljo 4. avgusta vrtno veselico na vrtu gostilne pri Babniku. Vodmat, vogal Bohoričeve in Zalokarjeve ulice za prodajno »Konj. društva.« Natančneji spored sledi. Vse delavske organizacije prosimo, da na ta dan ne prirejajo veselice.

Pevske vaje zbora »Vzajemnosti« se vrše ta teden v naslednjem redu: danes, ponedeljek I. basitorek II. basit, sredo I. in II. tenorji; v četrtek skupna vaje zbora. Pevci naj prihajajo polnoštevilno in točno ob 8. k vajam; bliža se nastop za veselico.

H kegljanju na dobitke v korist »Zarje« vabi vse ljubljanske sodruge kolodvorska podružnica Vzajemnosti. Kegljanje se vrši ob vsakem času v restavraciji »International«, kjer se izve tudi vse podrobnosti.

Pevska podružnica »Vzajemnosti« naznanja sledeče: Podružnica »Vzajemnosti« kakor vse organizacije, ki žele sodelovanja pevskega zbora, naj se pismenim putem obračajo na pevsko podružnico. Delavski pevski zbori, ki žele note v prepisovanje, naj se istokotno oglašijo pismeno. Vsa pisma je naslavljati na sodr. Stefan Dražil, Sp. Šiška 56. Na ustmena vprašanja se ne bo več oziralo. Vsa potrdila za denarna plačila, oziroma potrdila članarino, dalje odgovori na vprašanja in društvena naznanila so le tedaj veljavna, ako nosijo pod podružničnim naslovom podpise načelnika in blaginika, oziroma tajnika pevске podružnice.

Pevska podružnica »Vzajemnosti« prosi vse one sodruge in prijatelje delavske pesmi, kateri uvidijo potrebo delavskega pevskega zbora v Ljubljani, da pristopijo v društven krog kot podporni člani Pevske podružnice ima mnogo izdatkov; zato upa, da store sodrugi svojo dolžnost ter podpirajo v moralnem, še bolj pa v gnetnem oziru podružnico, katere obstoj je odvisen od požrtvovalnosti sodrugov. — Pri stop se prijavlja na posrednih tiskovinah, ki jih daje na razpologo društveni odbor, oziroma posamezni člani zbora.

Hudičev paradiž.

Zgodovina o razširjenju evropske kulture med »divjimi narodi« je za nov madež obogatela. Angleški generalni konzul sir Royer Casement je priobčil svoja opazovanja v »kolonizatoričnem« delovanju družbe, ki pridobiva v peruvanski provinci Putumayo gumi. Družba je bila ustanovljena v Londonu in se imenuje »Peruvian Amazon Company«. Gumijeva drevesa rasto v širnih gozdovih, ki so last republike Peru. Peruvanske oblasti so dovolile uradnikom londonske družbe, da niso gospodarili le v gozdih, kakor se jim je zdelo, temveč da so postopali tudi z domačini najostudnejše in najsirovejše. Najznačilnejša mesta iz knjige, nad katero strmi vsa javnost in ki jo je izdal sir Royer Casement, navajamo:

Ze pred dvema leti je gospod Hardenburg težko obtožil družbo. Angleška vlada je poslala nato komisijo v Putumayo, da preišče, ali so obtožbe opravljene ali ne. Komisija je dognala, da so v zadnjih dvanajstih letih izvozili iz Putumayje 40.000 centov gumija in da je moralo za teh 40.000 centov gumija žrtvovati 30.000 Indijancev svoje življenje. Z Indijanci

Poglejte na drugi strani!

Poglejte na drugi strani!

so ravnali uradniki kakor s sužnji: nekateri so poginili od lakote, drugim so odsekali glave, ali jih postrelili, ali jih sežgali pri živem telesu, prej so jih pa trpinčili še s satanskimi mukami. Okolo nekaterih delavnic so ležale človeške kosti v tako visokih kupih, da bi vsakdo mislil, da je zašel na bojno polje. Može, žene in otroke indijanskega rodu so bičali uradniki angleške družbe do krvi, ako so nabrali premalo gumija. Ali to je bilo še najmanjše grozodejstvo v primeri z drugimi, ki so jih »kulturni« Evropejci uganjali. Na stotine mladih žen so pretepli tako, da se rane niso moge zaceliti. Rane so se prisadile in v njih so se zaredili črvi, meso je gnilo. Ko so bile v takem obupanem stanju, so nekatere postrelili, druge pa so zapodili v domače vasi. Največ jih je umrlo že med potjo, ako pa je katera dospela do doma, je umrla po prihodu. Matere, katerih otroci niso nabrali dovolj gumija, so bičali do krvi v pričo otrok, da bi svoje otroke drugič bolj priganjale k delu. Stiri mlade Indijance so tiščali tako dolgo pod vodo, dokler se jim čreva in trebuh niso tako napolnili z vodo, da so počila. Neko ženo so obesili za glavo na drevo; pod glavo so zanesli ogelji, da se je reva pekla pri živem telesu. Druge so polili s petrolejem in jih zažgali. Kadar so uradniki imeli kakršnekoli orgije, so privlekli iz zapora kakega jetnika, ga privezali k drevesu in streljali vanj kakor v tarčo. Sir Casement ni kar nakopičil ta grozodejstva, kakor mu jih je morda ta ali oni pravil, temveč navaža pri vsakem činu kraj, kjer se je zgodil, in navaža tudi imena uradnikov, ki so učinili ta grozodejstva. Casement je že davno predložil angleški vladi svoje poročilo, a ta ga ni izročila javnosti, ker je vedno pričakovala, da bo peruvanska vlada sama kaznovala strahotne pregreške. Peruvanska vlada se ni genila in zato bosta Angleška in Amerika storili najenergičnejše korake, da spomnita peruvansko vlado na njeno dolžnost.

Casementovo poročilo je seveda, sedaj ko je izročeno javnosti, zbudilo splošno ogračenje. Peruvanski zastopnik v Londonu je v imenu svoje vlade izjavil, da so se vsa ta grozodejstva zgodila že leta 1907 in da jih je peruvanska vlada v zadnjih letih popolnoma odpravila. Ali Casement je zavrnil to opravičevanje peruvanske vlade s tem, da je bil on v onih pokrajinah l. 1910 in je našel v tem letu pri nešteti Indijancih, možeh in ženah, sveže sledove groznega trpinčenja.

Odgovorni urednik Fran Bartl.
Izdaja in zalaga založba »Zarje«.
Tis. »Učiteljska Tiskarna« v Ljubljani.

FLORIDAN

prijatelj moj.
Gre na vsako pot z menoj!
Ker se večkrat z njim krepčam,
Vedno zdrav želodce imam!

Najboljše krepčilo želodca!
Sladki in grenki.

Pazite na pristnost!
Posebno na kolodvorih!

Postavno varovano.

Brez konkurence!
Krasne novosti spomladanskih oblek in površnikov domačega izdelka. Za naročila po meri največja izbira tu- in inozemskega blaga.
Solidna postrežba.
Najnižje cene.

Maksim Gorkij

„Mati“.

Cena K 4.—.

To pohvalno delo slavnega ruskega pisatelja je izšlo te dni. Dobiva se po vseh knjigarnah, kakor tudi v založbi »Zarje« v Ljubljani, ki je knjigo založila in izdala.

A. Zupančič

knjigovez

v Ljubljani, Slomškova ul. 31.

Slavnemu občinstvu vljudno priporočam mojo knjigovoznico za prijazna naročila vsakovrstnih v mojo stroko spadajočih del, ter jamčim za solidno in točno postrežbo.

? Kateri

kavini pridelek naj kupim? Izbira je v resnici težka, — kajti toliko ponudb človeka naravnost zbega!

Kaj rabite Vi, gospa soseda? — Jaz? — Jaz sem in bom ostala pri preizkušnem

pravem »Franclošem«: pridelku za kavo s kavinim mlinčkom;

od tega zadostuje: manjša: množina; on povzroči najlepši, zlatorjav, čisti zvorek, toraj močno, slastno kavo!

Naročajte se na Zarjo!

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

r. z. z. n. z. 4¹/₂ 0 v Ljubljani

obrestuje hranil. vloge po 4¹/₂ 0 brez vsakršnega odbitka.

Stanje hranilnih vlog: 20,000.000. Popolnoma varno naložen denar. Rezervni zaklad K 700.000

Delniška družba pivovarna »Union«

v Spodnji Šiški pri Ljubljani

priporoča svoje izborno

marčno, dvojno marčno in izvozno pivo

Telefon št. 53.

v sodčkih in steklenicah.

Telefon št. 53.

Odvetniška pisarna

Dr. Frana Šolarja

v Trstu, Via Farneto št. 1, II. nadstr.

uraduje za časa sodnih počitnic, to je do 25. avgusta t. l., popoldne le od 5. do 7. ure.

St. 23.942.

Razglas.

V tekočem tednu se je pričelo delo v ljubljanični strugi; voda je v strugi močno upadla in kanali se iztekajo prosto; hoja po strugi, kakor tudi umivanje in pranje v plitvi, umazani vodi je nevarno, kajti pripete se lahko kake poškodbe, po kanalski tekočini pa e prav mogoča kaka okužba.

Vsled tega podpisani mestni magistrat v zmislu § 44. obč. reda za deželno stolno mesto Ljubljano, strogo prepoveduje nepoklicanim hojo po strugi ljubljanske, umivanja in pranje v umazani vodi, ter sploh vsako neopravičeno uporabo struge in vode. Vsak prestop te prepovedi se bode kaznoval po določilih § 70. obč. reda ljubljanskega, oziroma pp ministrski naredbi z dne 30. septembra 1857, drž. zak. štev. 198.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 10. julija 1912.

Zupan:

dr. Ivan Tavčar l. r.

„Zarja“ se prodaja v Ljubljani po 8 vin.

v naslednjih tobakarnah:

Južni kolodvor, na peronu.
Pirnat, Kolodvorska cesta.
Zupančič, Kolodvorska cesta.
Blaž, Dunajska cesta.
Sterkovič, Dunajska cesta.
Fuchs, Marije Terezije cesta.
Tivolji, na žel. prel. pri Nar. domu.
Šubič, Miklošičeva cesta.
Senk, Resljeva cesta.
Kanc, Sv. Petra cesta.
Treo, „
Kušar, „
Podboj, „
Bizjak, Bahoričeva ulica.
Remžgar, Zelena jama.
Svetek, Zaloška cesta.
Sešark, Selenburgova ulica.
Suhadole Anton, Zelena jama 50.

Dolenec, Prešernova ulica.
Pichler, Kongresni trg.
Ušeničnik, Zidovska ulica.
Kleinstein, Jurčičev trg.
Wisiak, Gospodarska ulica.
Stiene, Valvazorjev trg.
Košir, Hilšerjeva ulica.
Sušnik, Rimska cesta.
Klanšek, Tržaška cesta.
Elsner, Kopitarjeva ulica.
Blaznik, Stari trg.
Kustrin, Breg.
Sever, Krakovski nasip.
Državni kolodvor.
Križaj in Kotnik, Šiška.
Likar, Glincoe.
Jezeršek, Zaloška cesta.